

CƠ SỞ PHÁP LÝ VỀ KIỂM TOÁN MÔI TRƯỜNG CỦA MỘT SỐ CƠ QUAN KIỂM TOÁN TỐI CAO VÀ BÀI HỌC CHO KIỂM TOÁN NHÀ NƯỚC VIỆT NAM

- ThS. ĐÀO TRỌNG KHÁNH¹
- ThS. TÔ TUẤN ANH²
- ThS. LÊ THỊ HIỀN³

Trong bối cảnh các quốc gia đang phải đối mặt với những thách thức môi trường ngày càng lớn như biến đổi khí hậu, ô nhiễm và suy thoái tài nguyên thiên nhiên, kiểm toán môi trường trở thành một công cụ quan trọng giúp đánh giá hiệu quả quản lý của Nhà nước trong việc bảo vệ môi trường và thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững (SDGs). Nhận thức được tầm quan trọng đó, Tổ chức quốc tế các Cơ quan kiểm toán tối cao (INTOSAI) và các tổ chức các Cơ quan kiểm toán tối cao khu vực như (EUROSAI, ASOSAI, AFROSAI...) đã ban hành một hệ thống chuẩn mực, hướng dẫn và định hướng chiến lược nhằm xây dựng nền tảng cơ bản, thống nhất cho hoạt động kiểm toán môi trường trên phạm vi toàn cầu và khu vực. Bài viết giới thiệu một số hướng dẫn cũng như cơ sở pháp lý của một số cơ quan kiểm toán tối cao và một số tổ chức quốc tế liên quan đến kiểm toán môi trường. Từ đó, rút ra bài học kinh nghiệm cho Kiểm toán nhà nước Việt Nam.

Từ khóa: Cơ sở pháp lý, kiểm toán môi trường, cơ quan kiểm toán tối cao.

Legal framework for environmental auditing of selected Supreme Audit Institutions and lessons for the State Audit Office of Vietnam

As nations confront escalating environmental challenges - such as climate change, pollution, and natural resource degradation - environmental auditing has emerged as a vital tool for evaluating the effectiveness

^{1,3}Kiểm toán nhà nước khu vực VIII; ²Kiểm toán nhà nước chuyên ngành II

of state management in environmental protection and the achievement of Sustainable Development Goals (SDGs). Recognizing this significance, the International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) and regional bodies (such as EUROSAI, ASOSAI, AFROSAI, etc.) have established a comprehensive system of standards, guidelines and strategic orientations. These initiatives aim to build a foundational and unified framework for environmental auditing activities on both global and regional scales. This article introduces the guidelines and legal frameworks of selected Supreme Audit Institutions (SAIs) and relevant international organizations regarding environmental auditing. Based on this analysis, the study draws practical lessons and experiences for the State Audit Office of Vietnam (SAV).

Keywords: Legal framework, environmental auditing, Supreme Audit Institutions (SAI).

JEL classification: H83, Q58, K23

<https://doi.org/10.65771/ati-jas.02202605>

Hướng dẫn của các cơ quan, tổ chức quốc tế

Các văn bản hướng dẫn kiểm toán có thể không có giá trị pháp lý bắt buộc như các văn bản quy phạm pháp luật tại mỗi quốc gia, song đã đóng vai trò như chuẩn mực nghề nghiệp, hướng dẫn quốc tế (international auditing standards) để các cơ quan kiểm toán tối cao (SAI) có thể nghiên cứu, tham chiếu hoặc vận dụng linh hoạt, phù hợp điều kiện pháp lý và thể chế của mỗi quốc gia. Một số hướng dẫn do INTOSAI ban hành về lĩnh vực kiểm toán môi trường có thể được kể đến như:

Hướng dẫn kiểm toán môi trường (là tài liệu mới nhất ban hành năm 2025), trong đó giới thiệu các vấn đề cơ bản của kiểm toán môi trường như giới thiệu các loại hình kiểm toán có thể áp dụng trong lĩnh vực môi trường (kiểm toán tài chính, tuân thủ, hoạt động); lựa chọn chủ đề kiểm toán; đánh giá rủi ro; xây dựng mục tiêu, nội dung, tiêu chí kiểm toán; thực hiện kiểm toán và theo dõi kết luận, kiến nghị kiểm toán.

Hướng dẫn GUID 5200 về các hoạt động của SAI dưới góc nhìn môi trường: Hướng dẫn này nhằm hướng dẫn bước khởi đầu để thực hiện một cuộc kiểm toán môi trường trên cơ sở nhiệm vụ, căn cứ pháp lý của mỗi SAI; có 04 chương chính gồm: Tổng quan về kiểm toán môi trường; Lập kế hoạch kiểm toán môi trường; Các vấn đề chủ yếu trong kiểm toán môi trường (đánh giá hiệu quả, tác động của chương trình môi trường; công tác quản lý và báo cáo về môi trường; đưa ra ý kiến góp ý đối với dự thảo chính sách, chương trình môi trường...); và các tiêu chí, câu hỏi kiểm toán

thường gặp. Hướng dẫn cũng tập trung giới thiệu kiểm toán môi trường được thực hiện dưới hình thức kiểm toán hoạt động.

Hướng dẫn GUID 5201 về kiểm toán môi trường dưới hình thức kiểm toán tài chính và kiểm toán tuân thủ: Hướng dẫn nhằm minh họa cách thức thực hiện kiểm toán môi trường bằng cách sử dụng kiểm toán tài chính và tuân thủ. Trong đó tập trung vào các nội dung chính như: các biện pháp ngăn ngừa, giảm thiểu và khắc phục thiệt hại đối với môi trường; việc bảo tồn tài nguyên thiên nhiên; đánh giá việc tuân thủ các quy định, quy chuẩn, tiêu chuẩn và chính sách về môi trường đã được ban hành.

Hướng dẫn GUID 5202 về kiểm toán các Mục tiêu phát triển bền vững SDG và vai trò của SAI: Hướng dẫn đưa ra một số khái niệm về phát triển bền vững và đánh giá vai trò của SAI trong việc kiểm toán tiến trình đạt được các Mục tiêu phát triển bền vững của Chính phủ. Đồng thời, Hướng dẫn cũng gợi ý cách thức để lựa chọn chủ đề kiểm toán, phạm vi kiểm toán và kiến nghị giải pháp tăng cường năng lực cho SAI để triển khai thực hiện kiểm toán.

Hướng dẫn GUID 5203 về kiểm toán các hiệp định quốc tế về môi trường: Hướng dẫn tập trung vào các vấn đề khi kiểm toán việc thực hiện các hiệp định quốc tế đã ký kết về môi trường như: hướng dẫn xác định cách tiếp cận; phương pháp thực hiện kiểm toán; cách thức báo cáo và kiến nghị kiểm toán; đưa ra các ví dụ về một số cuộc kiểm toán cụ thể.

Ngoài ra, các hệ thống hướng dẫn cho một số chủ đề kiểm toán cụ thể như kiểm toán tiết kiệm năng lượng (năm 2019); kiểm toán đa dạng sinh học (năm 2019); kiểm toán đánh giá tác động môi trường (năm 2016); kiểm toán quản lý chất thải (năm 2016); kiểm toán biến đổi khí hậu (năm 2010)... nhằm cung cấp những kiến thức cơ bản về chủ đề kiểm toán, một số gợi ý về cách thức lựa chọn chủ đề kiểm toán, xây dựng kế hoạch kiểm toán, tổ chức thực hiện kiểm toán và kiến nghị kiểm toán; các phương pháp kiểm toán mới như công nghệ GIS (hệ thống thông tin địa lý) và dữ liệu vệ tinh (bản trả phí và bản miễn phí) để thu thập bằng chứng liên quan đến tác động của môi trường trên phạm vi rộng (ví dụ vùng nước, vùng khí hậu...).. Đồng thời, các Hướng dẫn này đều kèm theo những ví dụ cụ thể là các cuộc kiểm toán đã được tổ chức bởi các SAI trên thế giới để tiện cho việc tham khảo và áp dụng.

Bên cạnh đó, một trong những văn bản quan trọng khẳng định vai trò của các SAI trong hoạt động kiểm toán môi trường là Nghị quyết số 79/231 ngày 23/12/2024 của Đại Hội đồng Liên Hợp quốc. Nội dung Nghị quyết đã ghi nhận:

- Thừa nhận vai trò quan trọng của các SAI trong việc thúc đẩy hiệu quả, trách nhiệm giải trình, hiệu suất và tính minh bạch của nền hành chính công, góp phần đạt được các mục tiêu và các ưu tiên phát triển quốc gia cũng như các Mục tiêu phát triển bền vững.

- Công nhận vai trò quan trọng mà các SAI, trên cơ sở chức năng nhiệm vụ, thể chế, cơ sở pháp lý của quốc gia và các thỏa thuận và cam kết quốc tế nếu có, có thể hỗ trợ Chính phủ trong việc giải quyết vấn đề biến đổi khí hậu bằng cách cung cấp các đánh giá độc lập, khách quan về hành động quốc gia trong lĩnh vực này, thúc đẩy việc phân bổ hiệu quả các nguồn lực, đánh giá hiệu quả của việc thực hiện chính sách cũng như thúc đẩy tính minh bạch và quản trị tốt.

- Ghi nhận và đánh giá cao các hoạt động của INTOSAI trong việc thúc đẩy hiệu quả, trách nhiệm giải trình, hiệu suất, tính minh bạch, việc tiếp nhận và sử dụng hiệu quả các nguồn lực công vì lợi ích của người dân.

- Khuyến khích các quốc gia thành viên và các tổ chức có liên quan của Liên Hợp quốc tiếp tục tăng cường hợp tác, nâng cao năng lực với INTOSAI thông qua các hoạt động đào tạo và hỗ trợ kỹ thuật. Trên cơ sở đó thúc đẩy quản trị tốt ở mọi cấp chính quyền bằng cách đảm bảo hiệu quả, trách nhiệm giải trình, hiệu suất và tính minh bạch và thông qua việc tăng cường năng lực của các SAI và cải thiện các hệ thống kế toán công.

- Khuyến khích các quốc gia thành viên nghiên cứu, xem xét các phát hiện và kiến nghị liên quan đến vấn đề khí hậu trong báo cáo của các SAI trên cơ sở theo khuôn khổ pháp lý và thể chế của quốc gia mình.

- Đồng thời khuyến khích các quốc gia thành viên xem xét tính khả thi và phù hợp với khuôn khổ pháp lý và thể chế quốc gia của mình, tăng cường năng lực cho SAI để kiểm toán các hoạt động và chính sách tài chính liên quan đến khí hậu của quốc gia.

Cơ sở pháp lý cho kiểm toán môi trường của các Cơ quan kiểm toán tối cao trên thế giới

Số liệu khảo sát, thống kê của Nhóm Công tác về kiểm toán môi trường của INTOSAI (INTOSAI WGEA) năm 2024 cho thấy kiểm toán môi trường đã được phát triển tại nhiều quốc gia trên thế giới và đang dần trở thành hoạt động thường xuyên của các SAI với tổng số hơn 3.500 cuộc kiểm toán môi trường đã được thực hiện. Trong giai đoạn 2021-2023, phần lớn các SAI được khảo sát đều ghi nhận sự gia tăng số lượng các cuộc kiểm toán môi trường, trong đó có 50% các SAI cho biết đã thành lập bộ phận độc lập để thực hiện kiểm toán môi trường; 100% các SAI có kế hoạch duy trì hoặc gia tăng số lượng các kiểm toán viên thực hiện kiểm toán môi trường...; 70% các SAI được khảo sát ghi nhận đã thực hiện kiểm toán môi trường trong hơn 10 năm trở lại đây; 50% các SAI đã thành lập bộ phận chuyên môn về kiểm toán môi trường và 100% các SAI khẳng định sẽ tiếp tục duy trì, tăng cường số lượng các cuộc kiểm toán môi trường hằng năm. Trong đó, 88% các SAI thực hiện kiểm toán môi trường dưới hình thức kiểm toán hoạt động, 58% các SAI thực hiện kiểm toán tuân thủ và 53% thực hiện kiểm toán tài chính. Các chủ đề kiểm toán môi trường phổ biến nhất trong giai đoạn

này gồm: Thích ứng và giảm nhẹ biến đổi khí hậu; bảo tồn đa dạng sinh học; ô nhiễm môi trường; tài nguyên nước; năng lượng; quản lý chất thải; quản lý thiên tai; quản lý môi trường; kiểm toán các mục tiêu phát triển bền vững.

Về cơ sở pháp lý, 30% các SAI được khảo sát ghi nhận kiểm toán môi trường đã được quy định cụ thể trong chức năng, nhiệm vụ của mình. Con số này ngày càng được gia tăng so với kết quả khảo sát năm của INTOSAI năm 2006, chỉ có 17% các cơ quan Kiểm toán nhà nước được khảo sát cho biết quốc gia mình có quy định cụ thể về vai trò của Kiểm toán nhà nước đối với kiểm toán môi trường tại Luật Kiểm toán nhà nước hoặc các luật về quản lý, bảo vệ môi trường liên quan. Con số tương ứng với năm 2012 là 19%, năm 2015 là 22%. Điều này cho thấy, ngày càng có nhiều SAI thể hiện ý kiến ủng hộ việc luật định hoặc có cơ sở pháp lý cụ thể về vai trò của SAI trong kiểm toán môi trường. Một số quy định về vai trò, chức năng, nhiệm vụ của SAI trong kiểm toán môi trường có thể kể đến như:

Tại Ireland: Luật Kiểm toán nhà nước quy định một trong những nội dung kiểm toán hoạt động bao gồm việc đánh giá mức độ hiệu quả thực hiện các kế hoạch, pháp lý, việc hướng dẫn và thực hiện các nghĩa vụ trong phạm vi các vấn đề môi trường của Chính phủ.

Tại Romania: Luật Tổ chức và Hoạt động của Kiểm toán nhà nước quy định một trong tám lĩnh vực được kiểm toán là công tác lập, sử dụng và quản lý các nguồn tài chính sử dụng cho hoạt động bảo vệ môi trường, nâng cao chất lượng cuộc sống và điều kiện lao động.

Tại Ecuador: Luật Kiểm toán nhà nước quy định Kiểm toán nhà nước thực hiện kiểm toán các quy trình, thủ tục để thẩm định và phê duyệt các nghiên cứu môi trường và đánh giá tác động môi trường.

Tại Kenya: Luật Quản lý môi trường quy định các cơ quan nhà nước phải gửi báo cáo tài chính đến cơ quan Kiểm toán nhà nước trong vòng 04 tháng kể từ ngày kết thúc năm tài chính. Hệ thống tài khoản của cơ quan quản lý môi trường phải được kiểm toán và báo cáo theo quy định của Luật Đánh giá và Kiểm toán bởi cơ quan Kiểm toán nhà

nước hoặc bởi một đơn vị kiểm toán được cơ quan Kiểm toán nhà nước chấp thuận.

Tại Fiji: Luật Quản lý môi trường có một điều khoản riêng về kiểm toán môi trường trong đó quy định rõ Kiểm toán nhà nước thực hiện kiểm toán đối với các bộ, ngành, cơ quan liên quan các nội dung bao gồm: việc thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững; việc quản lý tài nguyên, khoáng sản; việc quản lý và sử dụng nguồn tài chính công; việc khai thác động, thực vật có khả năng tái tạo hoặc không tái tạo...

Tại Trung Quốc: Năm 2014, Quốc vụ viện Trung Quốc thông qua Chiến lược phát triển Kiểm toán nhà nước trong đó định hướng việc tăng cường kiểm toán tài nguyên thiên nhiên như đất đai và khoáng sản, kiểm soát ô nhiễm không khí, nước và chất thải rắn... Năm 2015, Văn phòng Trung ương Đảng cộng sản Trung Quốc thông qua Ý kiến tăng cường cơ sở pháp lý của Kiểm toán nhà nước, trong đó chỉ đạo cơ quan Kiểm toán nhà nước thực hiện kiểm toán việc quản lý, khai thác, sử dụng nguồn tài nguyên thiên nhiên bao gồm đất đai, khoáng sản, nước, rừng và biển...

Đồng thời, một số cơ quan Kiểm toán nhà nước đã thành lập đơn vị riêng về kiểm toán môi trường như Trung Quốc, Liên bang Nga, Hà Lan... hoặc Kiểm toán nhà nước Canada là Ủy viên Ủy ban Môi trường và Phát triển bền vững với trách nhiệm giám sát quá trình kiến nghị về môi trường và kiểm toán việc quản lý của chính phủ liên bang về các vấn đề môi trường và phát triển bền vững.

Ngoài ra, một số các SAI khác cho biết các chức năng, nhiệm vụ kiểm toán bao trùm lên toàn bộ các hoạt động, khía cạnh liên quan đến việc quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công, trong đó bao gồm các vấn đề về môi trường, do đó không cần thiết phải có quy định về chức năng nhiệm vụ riêng biệt đối với kiểm toán môi trường. Một số ví dụ như SAI Anh (NAO) hoặc SAI Úc (ANAO) hoạt động theo Luật Kiểm toán nhà nước và các đạo luật khác, trong đó trao quyền cho Tổng Kiểm toán thực hiện kiểm toán hoạt động, đánh giá tính kinh tế, hiệu lực, hiệu quả đối với hoạt động của Chính phủ, trong đó có cả các hoạt động về bảo vệ môi trường...

Bài học kinh nghiệm cho Kiểm toán nhà nước Việt Nam

Cơ sở pháp lý để tổ chức thực hiện kiểm toán môi trường là vấn đề được nhiều SAI quan tâm và đưa ra thảo luận. Về cơ bản, vai trò và trách nhiệm của SAI tại hầu hết các quốc gia đều được quy định trong Hiến pháp và Luật Kiểm toán nhà nước. Trong đó nêu rõ các SAI có chức năng thực hiện các cuộc kiểm toán tài chính, tuân thủ, hoạt động để đánh giá việc quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công. Trước đây, nhiều quan điểm cho rằng không cần thiết phải có các quy định cụ thể về vai trò của SAI đối với kiểm toán môi trường. Theo đó, trên cơ sở Hiến pháp và Luật định, SAI có thể thực hiện kiểm toán môi trường dưới hình thức kiểm toán tài chính để xác nhận tính đúng đắn, trung thực đối với các khoản mục báo cáo tài chính của Chính phủ có liên quan đến môi trường; kiểm toán tuân thủ đánh giá việc tuân thủ các quy định của pháp luật, các hiệp ước, cam kết và chính sách về môi trường; kiểm toán hoạt động đánh giá tính kinh tế, hiệu lực, hiệu quả trong việc sử dụng tài chính công, tài sản công trong quản lý, bảo vệ môi trường. Như vậy, kiểm toán môi trường theo quan điểm nói trên có thể được xem là một trong các lĩnh vực được kiểm toán như lĩnh vực y tế, giáo dục, văn hóa... Tuy nhiên, hiện nay cũng có quan điểm cho rằng đây là môi trường đóng vai trò hết sức quan trọng và cần thiết, đặc biệt là trong bối cảnh môi trường đã trở thành vấn đề ưu tiên toàn cầu do vấn nạn ô nhiễm, biến đổi khí hậu, khai thác tài nguyên, khoáng sản quá mức... ngày càng trầm trọng tại nhiều quốc gia. Trong khi đó, những khoản chi phí dành cho hoạt động quản lý, bảo vệ môi trường ngày càng lớn nhưng chưa đạt được hiệu quả cần thiết. Việc quy định đầy đủ, cụ thể các căn cứ, cơ sở pháp lý sẽ giúp các SAI dễ dàng hơn tiếp cận các cơ quan quản lý, tổ chức, cá nhân liên quan đến lĩnh vực môi trường, đồng thời thể hiện quan điểm rõ ràng đối với Chính phủ và người dân về mối quan tâm của SAI đối với môi trường.

Tại Việt Nam, Hiến pháp, Luật Kiểm toán nhà nước quy định đối tượng kiểm toán của Kiểm toán nhà nước là việc kiểm toán công tác quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công và các hoạt động

liên quan đến việc quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công của đơn vị được kiểm toán. Khoản 1 Điều 3 Luật Quản lý, sử dụng tài sản công quy định tài sản công bao gồm đất đai và các loại tài nguyên khác. Khoản 11 Điều 3 Luật Kiểm toán nhà nước quy định tài sản công bao gồm: đất đai, tài nguyên nước, tài nguyên thiên nhiên khác... Đây là những thành phần của môi trường (theo quy định của Luật Bảo vệ môi trường) mà Kiểm toán nhà nước có thẩm quyền thực hiện kiểm toán. Tại khoản 5 Điều 160 Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 đã bổ sung quy định “Kiểm toán nhà nước thực hiện kiểm toán trong lĩnh vực môi trường theo quy định của Luật Kiểm toán nhà nước và quy định khác của pháp luật có liên quan”. Đây là điểm thuận lợi cho Kiểm toán nhà nước Việt Nam trong việc triển khai hoạt động kiểm toán môi trường. Để tiếp tục hoàn thiện cơ sở pháp lý về kiểm toán môi trường của Kiểm toán nhà nước, chúng ta có thể nghiên cứu, rút ra các bài học kinh nghiệm từ các SAI trên thế giới như hướng sau:

- Hoàn thiện hệ thống các văn bản pháp luật hiện hành, đặc biệt là Luật Bảo vệ môi trường chưa quy định đầy đủ và toàn diện về vai trò của Kiểm toán nhà nước trong công tác bảo vệ môi trường là một trong những rào cản trong việc thực hiện kiểm toán môi trường tại Việt Nam. Mặc dù cho đến nay, Kiểm toán nhà nước là cơ quan duy nhất có thẩm quyền thực hiện kiểm toán, đánh giá công tác quản lý tài chính, tài sản công, trong đó bao gồm việc quản lý, bảo vệ môi trường. Điều này dẫn đến khó khăn nhất định trong việc tuyên truyền, phổ biến rộng rãi kiểm toán môi trường; việc phối hợp với các đơn vị được kiểm toán môi trường; chưa phù hợp với thông lệ quốc tế hiện nay khi ngày càng nhiều quốc gia có quy định cụ thể về vai trò của Kiểm toán nhà nước trong kiểm toán môi trường.

- Hoàn thiện về cơ sở dữ liệu, đầu mối về kiểm toán môi trường. Nếu như đối với các cuộc kiểm toán ngân sách, Kiểm toán nhà nước hằng năm thu thập báo cáo tài chính của các đơn vị được kiểm toán gửi về để làm căn cứ lựa chọn, xây dựng kế hoạch kiểm toán năm. Tuy nhiên, đối với kiểm toán môi trường, hiện chưa có quy định cụ thể về vai trò của Kiểm toán nhà nước trong công tác bảo vệ môi

trường cũng như quy định về việc các đơn vị phải gửi các báo cáo công tác bảo vệ môi trường hằng năm về Kiểm toán nhà nước. Do đó việc lựa chọn chủ đề, đầu mối, đơn vị được kiểm toán còn gặp khó khăn.

- Xây dựng, ban hành hướng dẫn kiểm toán môi trường cho các chủ đề, vấn đề môi trường cụ thể. Đặc biệt là cần làm rõ việc xác định trọng yếu, rủi ro và xây dựng nội dung, tiêu chí kiểm toán. Tránh việc khi thực hiện, các kiểm toán viên chủ yếu dựa vào kinh nghiệm và xét đoán chuyên môn nên bản thân cũng còn lúng túng, khiến cho đơn vị được kiểm toán khó nhận diện tiêu chí và từ đó cung cấp bằng chứng dàn trải, lãng phí thời gian cho cả hai bên. Đồng thời hầu hết các cuộc kiểm toán môi trường do Kiểm toán nhà nước đã thực hiện đều liên quan đến lĩnh vực quản lý, xử lý chất thải, chưa có sự đa dạng. Vì vậy việc ban hành hướng dẫn kiểm toán môi trường cho các vấn đề môi trường cụ thể sẽ góp phần mở rộng lĩnh vực kiểm toán môi trường sang các chủ đề như phát triển bền vững, đa dạng sinh học, năng lượng xanh...

- Hoàn thiện cơ sở pháp lý, chức năng nhiệm vụ về kiểm toán môi trường cho các bộ phận chuyên trách theo mô hình của một số quốc gia như Trung Quốc, Canada... Đồng thời quy định rõ phạm vi, thẩm quyền, trách nhiệm của cơ quan kiểm toán

đối với các vấn đề môi trường, tránh chồng chéo với thanh tra, quản lý chuyên ngành; làm rõ sự khác biệt giữa kiểm toán môi trường do cơ quan Kiểm toán nhà nước thực hiện và kiểm toán môi trường do các cơ sở tự thực hiện theo Điều 74 Luật Bảo vệ môi trường năm 2020.

- Nghiên cứu xây dựng lộ trình/kế hoạch chiến lược cho lĩnh vực kiểm toán môi trường để làm căn cứ triển khai và phát triển kiểm toán môi trường tại Việt Nam. Trong đó chú trọng đến việc đào tạo, tập huấn, hoàn thiện cơ sở pháp lý và lộ trình thực hiện các chủ đề kiểm toán mới, có phạm vi rộng và có tính thời sự cao, mang tính vĩ mô trong quản lý nhà nước về môi trường để thực hiện kiểm toán. Đồng thời đẩy mạnh việc áp dụng các phương pháp kiểm toán hiệu quả trong lĩnh vực kiểm toán môi trường như sử dụng chuyên gia tư vấn, kiểm toán hiện trường, đối chiếu việc thực hiện các quy định về bảo vệ môi trường... Cho phép sử dụng cộng tác viên (chuyên gia môi trường) trong cả quá trình kiểm toán, ngay từ khâu khảo sát lập kế hoạch kiểm toán đối với các cuộc kiểm toán môi trường cần chuyên gia tư vấn. Bên cạnh đó, đối với các cuộc kiểm toán có tính chất phức tạp, được phép sử dụng các công nghệ hỗ trợ trong kiểm toán môi trường như hệ thống thông tin địa lý (GIS), hình ảnh vệ tinh viễn thám... trong việc kiểm toán liên quan đến rừng, tài nguyên khoáng sản. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. INTOSAI WGEA (2023), *Practical Guide for Performance Audit on Environmental Issues, 11th Survey Report*, <https://wgea.org/media/pysl4psh/wgea-guidance-exposure-draft-1.pdf>;
2. INTOSAI WGEA (2025), *Guidance on Conducting Environmental Audits*, https://www.intosai.org/fileadmin/downloads/news/2025/2025_09_09_WGEA_Guidance_Environmental_Auditing.pdf;
3. INTOSAI Journal (2018), *ASOSAI 14 - Environmental Auditing for Sustainable Development*, <https://www.intosaijournal.org/journal-entry/state-audit-office-of-vietnam-hosts-asosai-assembly-in-september/>;
4. WGEA – INTOSAI (2024), *11th Global Report on Environmental Auditing*, <https://wgea.org/media/3zzhfvui/wgea-11thintosaireport2024.pdf>;
5. Phan Trường Giang, Trần Văn Hồng (2018), *Xây dựng hướng dẫn kiểm toán môi trường của Kiểm toán nhà nước*, Đề tài nghiên cứu khoa học của Kiểm toán nhà nước;
6. Đỗ Công Thức, Nguyễn Thị Kiều Thu (2021), *Giải pháp nâng cao chất lượng các cuộc kiểm toán môi trường của Kiểm toán nhà nước*, Đề tài nghiên cứu khoa học của Kiểm toán nhà nước.

Ngày nhận bài: 05/02/2026
Ngày duyệt đăng: 12/02/2026